Menguruskan Risiko kepada Kestabilan Kewangan

SOROTAN PENTING

- **Keupayaan membayar balik hutang oleh perniagaan dan isi rumah terus kukuh, meskipun terdapat sedikit kenaikan dalam pinjaman terjejas dalam beberapa segmen.**
- **Kehadiran pelabur asing dan domestik jangka panjang menjadikan pasaran bon domestik stabil dan mempunyai mudah tunai yang mencukupi.**
- **Kestabilan kewangan domestik dijangka terus terpelihara, disokong oleh kekukuhan institusi kewangan serta keadaan pasaran dan mudah tunai yang teratur.**

Sistem kewangan domestik terus utuh

Kestabilan kewangan domestik disokong oleh institusi yang kukuh dan keadaan pasaran yang teratur. Sejajar dengan trend global, turun naik pasaran kewangan domestik secara keseluruhan telah reda dalam keadaan sentimen yang bertambah baik. Di samping itu, kualiti aset dan keuntungan institusi kewangan domestik secara keseluruhan terus teguh. Keadaan mudah tunai dan pendanaan terus mencukupi untuk memenuhi keperluan pembiayaan sektor perniagaan dan isi rumah.

Sektor perniagaan dan isi rumah terus berupaya membayar balik hutang

Hutang isi rumah mencatat pertumbuhan tahunan 5.1% pada suku kedua 2017 (S1 2017: +5.2%). Pinjaman untuk pembelian harta kediaman terus menjadi pemacu utama pertumbuhan dan berkembang 8.7% (S1 2017: +8.6%). Sebahagian besar (64%) hutang isi rumah adalah untuk tujuan pengumpulan harta kekayaan. Secara keseluruhan, isi rumah dijangka terus berupaya membayar balik hutang dengan disokong oleh peningkatan pendapatan dan keadaan pasaran pekerja yang stabil. Seterusnya, aset kewangan isi rumah dan aset kewangan mudah tunai agregat kekal tinggi, dengan nisbah masing-masing pada 2.1 dan 1.5 kali daripada hutang. Pada akhir suku kedua, jumlah hutang isi rumah adalah sebanyak 85.6% (S1 2017: 85.6%) daripada KDNK.

Pertumbuhan Aset Kewangan Isi Rumah Terus Mengatasi Pertumbuhan Hutangnya

Rajah 26: Hutang dan Aset Kewangan Isi Rumah

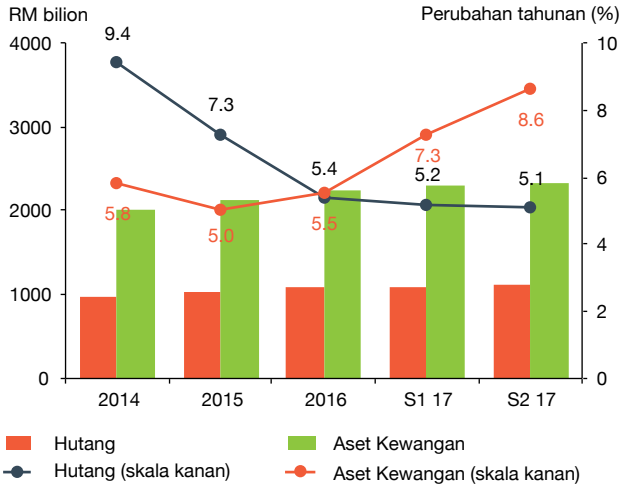

Sumber: Bank Negara Malaysia, Bloomberg, Jabatan Perangkaan Malaysia, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia dan pengiraan dalaman

Jumlah Peminjaman Perniagaan Suku ini Didorong Terbitan Bon Korporat/Sukuk Baharu

Rajah 27: Nisbah Hutang Korporat kepada KDNK

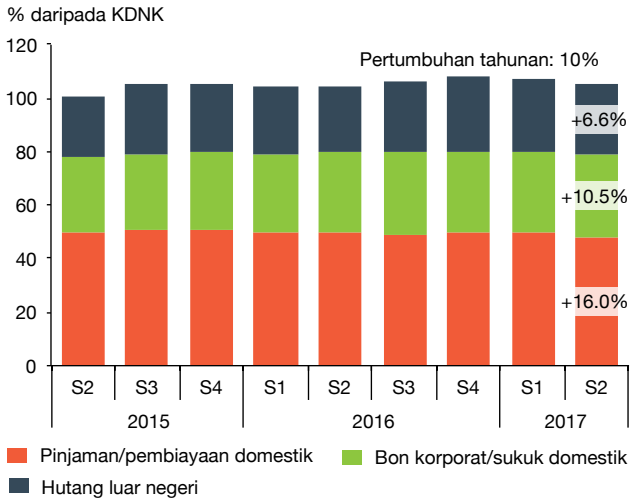

Sumber: Bank Negara Malaysia

Paras delinkuensi dan pinjaman terjejas isi rumah dalam bank dan bukan bank sebagai satu kumpulan kekal rendah, masing-pada pada 1.5% (S1 2017: 1.3%) dan 1.7% (S1 2017: 1.6%). Kedua-dua segmen tersebut mencatat sedikit kenaikan memandangkan sesetengah peminjam dalam segmen pendapatan mudah terjejas (pendapatan kurang daripada RM3,000 sebulan) terus menerima kesan akibat kos sara hidup yang meningkat. Ini khususnya telah menyebabkan peningkatan kadar pinjaman terjejas bagi pembiayaan peribadi yang diberikan oleh sektor bukan bank. Pada kadar tahunan, kadar pinjaman terjejas meningkat 4.7% pada suku tersebut. Walau bagaimanapun, potensi munculnya risiko sistemik akibat dedahan sektor kewangan kepada sektor isi rumah tersebut adalah kecil berdasarkan beberapa faktor. Pertama, kebanyakan peminjam isi rumah baharu mempunyai nisbah khidmat hutang (debt service ratio, DSR) yang berhemat, manakala 41% daripada peminjam dengan pinjaman yang baru diluluskan mempunyai DSR di bawah 40%. Kedua, bahagian peminjaman segmen pendapatan mudah terjejas kini lebih rendah pada 21.9% (2013: 28.4%), manakala bagi bank, bahagiannya ialah 19.1% (2013: 25.1%) berikutan penilaian kemampuan pinjaman yang bertambah baik. Ketiga, kemungkinan bagi bank untuk menanggung kerugian daripada isi rumah yang mudah terjejas di bawah senario yang disimulasi, dianggarkan kurang 10% daripada lebihan penampan modal bank (melebihi keperluan minimum pengawalseliaan). Senario ini berdasarkan andaian kebarangkalian kegagalan membayar sebanyak tiga kali dan kerugian yang teruk akibat kegagalan tersebut.

Pada suku kedua 2017, jumlah peminjaman perniagaan meningkat pada kadar tahunan 10% (S1 2017: +11%). Peningkatan ini disebabkan oleh dana baharu yang diperoleh dalam pasaran bon korporat dan sukuk, yang meningkat sebanyak 10.5% (S1 2017: +10.3%). Sebahagian besar daripada terbitan baru-baru ini adalah dalam sektor harta tanah, infrastruktur dan penjanaan kuasa. Peminjaman luar rendah sedikit disebabkan kesan penilaian kadar pertukaran, berikutan pengukuhan nilai ringgit berbanding dengan beberapa mata wang utama dan serantau pada suku tersebut. Keadaan ini sebahagiannya diimbangi oleh peningkatan pemegangan sekuriti hutang domestik oleh bukan pemastautin yang diterbitkan oleh syarikat bukan

kewangan (non-financial corporations, NFC) dan sedikit kenaikan dalam peminjaman bersih. Pertumbuhan tahunan pembiayaan terkumpul kepada perniagaan menurun sedikit kepada +6.6% (S1 2017: +7.1%), disebabkan oleh pertumbuhan yang lebih perlahan dalam pembiayaan kepada sektor harta tanah, pertanian dan pengangkutan. Jumlah pembiayaan bank dan institusi kewangan pembangunan kepada PKS mencatat pertumbuhan tahunan sebanyak 7% (S1 2017: +9.3%).

Kedudukan kewangan syarikat kekal kukuh, hasil daripada permintaan dalam dan luar negeri yang bertambah baik. Leveraj agregat bagi NFC Malaysia[1], seperti yang diukur oleh median nisbah hutang kepada ekuiti, naik sedikit kepada 45.4% (S4 2016: 43.5%) pada suku pertama 2017. Ini disokong oleh keupayaan membayar balik hutang dan kedudukan mudah tunai yang menggalakkan. Secara agregat, median nisbah perlindungan faedah (interest coverage ratio, ICR) kekal jauh melebihi tahap kehematan sebanyak dua kali, iaitu 9.6 kali, meskipun lebih rendah berbanding dengan 11.8 kali pada suku keempat 2016. ICR yang lebih rendah ini disebabkan oleh perolehan yang sederhana dalam sektor berkaitan dengan pengguna (iaitu sektor automotif dan runcit) dalam keadaan perbelanjaan secara bijak dan berhati-hati. Agregat median nisbah tunai kepada hutang jangka pendek (cash-to-short-term debt, CASTD) terus stabil pada 1.2 kali, melebihi tahap kehematan yang ditetapkan sebanyak satu kali. Secara keseluruhan, nisbah pinjaman terjejas dan pinjaman delinkuen meningkat sedikit, tetapi masing-masing masih rendah pada 2.6% dan 0.4% (Mac 2017: masing-masing 2.5% dan 0.3%) daripada jumlah pinjaman bank kepada perniagaan. Pinjaman terjejas dan delinkuensi yang lebih tinggi dicatat dalam sektor harta tanah, borong dan runcit, dan minyak & gas (O&G).

Memandangkan harga minyak terus menurun, risiko kredit sektor O&G akan terus menjadi isu yang mencabar. Walau bagaimanapun, keupayaan membayar balik hutang dan kedudukan mudah tunai syarikat O&G secara keseluruhannya adalah memuaskan, dengan median ICR pada 23.4 kali (S4 2016: 28.2 kali) dan median nisbah CASTD pada 3.4 kali (S4 2016: 2.4 kali). Nisbah pinjaman terjejas bertambah baik pada 4.2% (Mac 2017: 4.3%), manakala nisbah pinjaman delinkuen kekal

Keseluruhan Portfolio Pinjaman Perniagaan Sistem Perbankan Kekal Kukuh

Rajah 28: Pinjaman Terjejas Kasar Sektor Perniagaan

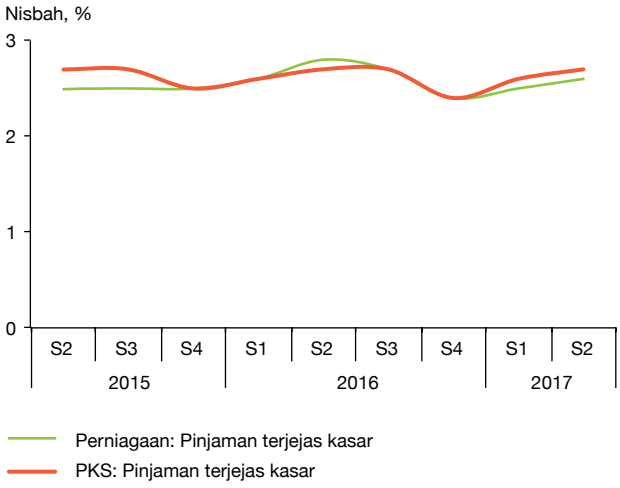

Sumber Bank Negara Malaysia

[1] Berdasarkan 120 syarikat yang tersenarai pada Bursa Malaysia dengan 85% permodalan pasaran (tidak termasuk institusi kewangan).

Urus Niaga Perumahan Bertambah Baik dari Segi Jumlah dan Nilai

Rajah 29: Jumlah dan Nilai Transaksi Sektor Harta Tanah

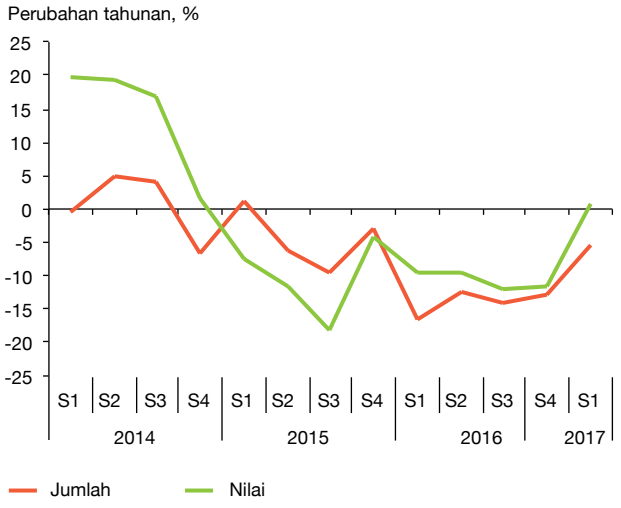

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

stabil pada 0.1% (Mac 2017: 0.1%) pada suku kedua 2017. Risiko kepada sistem perbankan masih kecil kerana dedahan sektor ini hanya sebanyak 6.7% daripada jumlah dedahan.

Aktiviti dalam pasaran perumahan menunjukkan tanda-tanda pemulihan, dengan jumlah nilai urus niaga perumahan mencatat pertumbuhan tahunan positif yang pertama sejak tahun 2015, sebanyak 0.9% (S4 2016: -11.6%). Jumlah urus niaga perumahan juga bertambah baik, dan hanya susut sedikit kepada 5.4% (S4 2016: -12.7%) pada suku pertama 2017. Hal ini disebabkan terutamanya oleh urus niaga untuk pembelian rumah berharga lebih daripada RM500,000 dalam pasaran primer dan sekunder. Berdasarkan data awalan, purata harga rumah mencatat pertumbuhan tahunan 5.3% pada suku pertama 2017 (S4 2016: +7%). Pembiayaan bank bagi pembelian rumah mampu milik terus tersedia seperti yang dicerminkan oleh kadar kelulusan pinjaman sebanyak kira-kira 72% untuk rumah berharga kurang daripada RM500,000. Walau bagaimanapun, pelancaran rumah baharu dalam segmen harga ini terus lembap. Trend ini mula diperhatikan sejak tahun 2015. Akibatnya, kemampuan untuk memiliki rumah terus memberikan cabaran terutamanya kepada pembeli rumah kali pertama.

Risiko kepada kestabilan kewangan yang berpunca daripada kegiatan spekulasi dalam pasaran perumahan kekal rendah. Pertumbuhan tahunan bilangan peminjam yang mempunyai tiga atau lebih pinjaman perumahan terkumpul (proksi untuk pembeli spekulatif) adalah sebanyak 1.4% (S4 2016: +1.4%). Bilangan pinjaman perumahan yang dijelaskan dalam tempoh tiga tahun (tempoh lazim yang diperlukan untuk pembinaan selesai selepas harta tanah diperoleh) yang merupakan satu lagi penunjuk bagi pembelian spekulatif - menurun kepada 9.2% (S4 2016: 11.9%) daripada jumlah pinjaman perumahan yang diselesaikan.

Kadar kekosongan dan sewa bagi segmen ruang pejabat dan kompleks membeli-belah terus terjejas pada suku pertama 2017, mencerminkan permintaan untuk menyewa yang lembap. Lebihan bekalan dalam segmen harta tanah komersial, jika tidak ditangani, boleh menjadi isu struktur jangka panjang yang mempunyai implikasi yang besar terhadap ekonomi. Risiko langsung kepada bank daripada pinjaman kepada pemaju, termasuk pembiayaan akhir, dalam segmen ruang pejabat dan kompleks membeli-belah kekal kecil pada 5.1% daripada jumlah pinjaman bank. Hal ini berlaku

berikutan amalan pinjaman dan penilaian yang mantap. Nisbah delinkuensi dan pinjaman terjejas bagi dedahan ini kekal rendah, masing-masing pada 0.7% dan 1.0% (S1 2017: masing-masing pada 0.8% dan 1.1%).

Keadaan pasaran kewangan domestik kekal teratur

Sentimen pelabur terus dipengaruhi oleh kebimbangan mengenai keupayaan pihak pentadbiran AS untuk melaksanakan dasar yang menyokong pertumbuhan, ketidakpastian mengenai langkah dan penentuan masa kadar faedah Federal Reserve AS dikembalikan ke paras yang wajar, turun naik pasaran komoditi dan risiko geopolitik. Meskipun terdapat perkembangan luaran ini, turun naik pasaran kewangan domestik secara keseluruhan tidak ketara. Purata turun naik kadar hasil MGS 10 tahun, pasaran ekuiti dan ringgit masing-masing menurun kepada 10.3%, 6.4% dan 2.6% pada suku kedua 2017 (S1 2017: masing-masing 17.4%, 7.0% dan 4.7%). Hal ini sebahagiannya berpunca daripada sentimen dalam negeri yang bertambah baik dalam keadaan pertumbuhan KDNK yang lebih baik daripada jangkaan pada suku pertama serta perolehan korporat yang menggalakkan. Pelaksanaan langkah-langkah oleh Jawatankuasa Pasaran Kewangan (Financial Markets Committee, FMC) turut menyumbang kepada kestabilan dalam pasaran pertukaran asing.

Pada suku kedua 2017, aliran masuk pelaburan portfolio bersih adalah sebanyak RM16 bilion (S1 2017: aliran keluar bersih sebanyak RM31.9 bilion). Jumlah ini sebahagiannya disebabkan oleh aliran masuk semula ke dalam pasaran bon kerajaan untuk semua tempoh matang. Pada akhir suku kedua, pemegangan pelabur bukan pemastautin adalah sebanyak 26% (S1 2017: 24.7%) daripada jumlah bon kerajaan Malaysia terkumpul.

Pada suku kedua, aliran masuk terus dicatat dalam pasaran ekuiti domestik. Hal ini seterusnya menyebabkan pemegangan pelabur bukan pemastautin yang lebih tinggi sebanyak 23% (S1 2017: 22.4%) daripada jumlah permodalan pasaran ekuiti. Seiring dengan pasaran ekuiti global, FBM KLCI meningkat 1.4% pada suku kedua 2017 dan ditutup lebih tinggi pada 1763.67 mata (S1 2017: 1740.09 mata). Saham sektor teknologi, pembinaan, kewangan dan pengguna menjana hasil dalam pasaran. Purata nisbah harga berbanding perolehan

Kadar Kekosongan dan Kadar Sewa Ruang Pejabat dan Kompleks Membeli-belah Kekal Tertekan

Rajah 30: Kadar Kekosongan dan Kadar Sewa Ruang Pejabat dan Kompleks Membeli-belah

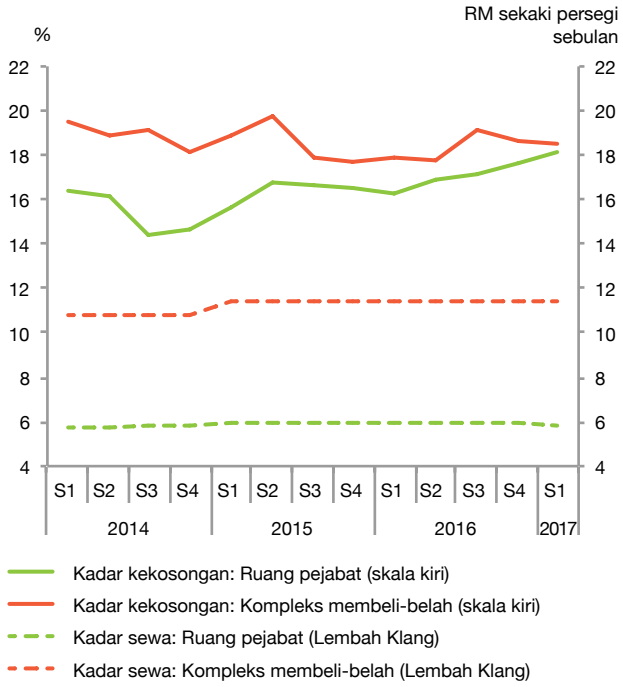

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara, Knight Frank, Jones Lang Wootton dan pengiraan dalaman

Bon Kerajaan dan Ekuiti Mencatat Aliran Masuk Asing Bersih

Rajah 31: Aliran Portfolio Bersih dan Kasar Pasaran Kewangan dan Pergerakan Kadar Pertukaran Ringgit

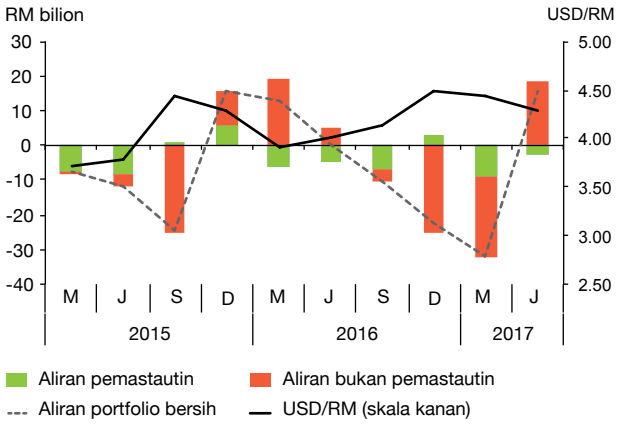

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

(price-to-earnings, PE) FBM KLCI ialah 16.8 kali, setara dengan purata jangka panjang 16.5 kali (S1 2017: 16.8 kali).

Selain itu, mudah tunai dagangan dalam pasaran modal mampan dengan spread bida-tawar MGS dan FBM KLCI masing-masing pada 0.1% dan 0.4% daripada harga pertengahan (S1 2017: masing-masing 0.2% dan 0.4%). Nisbah pusing ganti bulanan MGS dan FBM KLCI lebih rendah, masing-masing pada 11.3% dan 2% (S1 2017: masing-masing pada 14.1% dan 2.1%).

Dalam pasaran mata wang, ringgit menambah nilai sebanyak 3.1% berbanding dengan dolar AS untuk mengakhiri suku kedua pada RM4.2940 bagi setiap dolar AS (S1 2017: RM4.4265). Trend yang sama juga dilihat pada mata wang utama lain. Pada akhir suku tersebut, spread swap asas mata wang bersilang 5 tahun adalah pada 59 mata asas (S1 2017: 50 mata asas), lebih rendah berbanding dengan mata asas tertingginya pada tahun 2016, iaitu 93 mata asas selepas keputusan pilihan raya presiden AS. Spread swap kegagalan membayar kredit kerajaan 5 tahun lebih kecil pada 85.5 mata asas (S1 2017: 107.6 mata asas).

Dedahan risiko pasaran ditampung oleh strategi pengurusan risiko dan perlindungan nilai

Dedahan bank terhadap risiko pasaran sebahagian besarnya masih dalam bentuk risiko pertukaran asing (foreign exchange, FX), dengan kedudukan terbuka bersih FX pada 7% daripada jumlah modal pada akhir bulan Jun 2017 (S1 2017: 6.2%). Dedahan terhadap risiko kadar faedah dalam akaun dagangan dan risiko ekuiti kekal rendah, masing-masing pada 1.1% dan 1.1% daripada jumlah modal (S1 2017: masing-masing 1.1% dan 1.2%). Bagi industri insurans dan takaful, dedahan risiko pasaran meningkat sedikit kepada 14.9% (S1 2017: 14.4%) daripada jumlah modal tersedia, selaras dengan penilaian yang lebih tinggi dalam pasaran kewangan. Risiko ekuiti, yang membentuk sebahagian besar daripada dedahan risiko pasaran bagi syarikat insurans, meningkat kepada 9.1% (S1 2017: 8.7%) daripada jumlah modal tersedia.

Kedudukan kewangan sistem perbankan terus kukuh

Pada suku kedua 2017, sistem perbankan mencatat keuntungan sebelum cukai yang lebih tinggi sebanyak RM9.2 bilion (S1 2017: RM8 bilion), hasil daripada pendapatan dividen anak syarikat dan pendapatan faedah bersih yang lebih tinggi daripada aktiviti pembiayaan. Kos dana purata turun sedikit kepada 2.71% pada akhir bulan Jun 2017, lebih rendah berbanding dengan kadar purata 3 tahun pada 2.75%. Kadar pinjaman dan pembiayaan purata berwajaran bank konvensional dan bank-bank Islam merosot sedikit, masing-masing kepada 5.19% dan 5.17% (S1 2017: masing-masing 5.21% dan 5.18%). Kualiti aset yang kukuh menampung peruntukan kerugian pinjaman lebih rendah yang dicatat pada suku tersebut. Margin faedah bank (selepas ditolak kos operasi dan peruntukan kerugian) meningkat sedikit kepada 0.65 mata peratusan (purata S1 2017: 0.62 mata peratusan), disebabkan oleh perbelanjaan dan peruntukan faedah yang lebih rendah.

Kualiti Aset Sistem Perbankan Kekal Kukuh

Rajah 32: Kualiti Pinjaman Sistem Perbankan

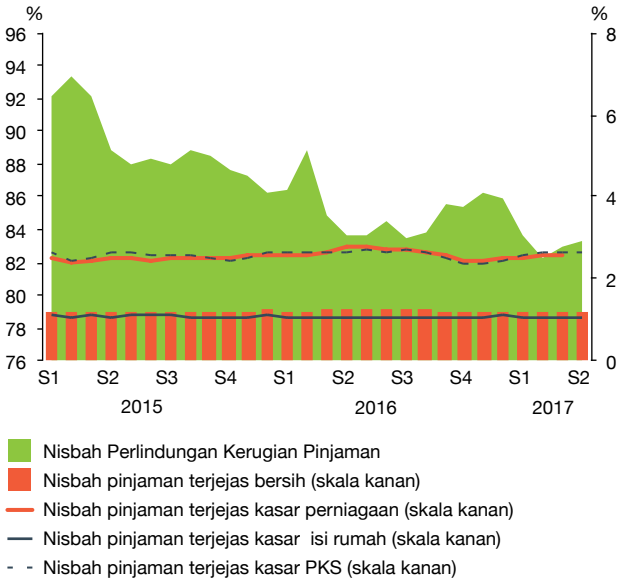

Sumber: Bank Negara Malaysia

Sistem Perbankan Mempunyai Mudah Tunai yang Cukupi untuk Mudah Tunai Menampung Kejutan yang Teruk

Rajah 33: Nisbah Perlindungan Mudah Tunai Basel III Sistem Perbankan

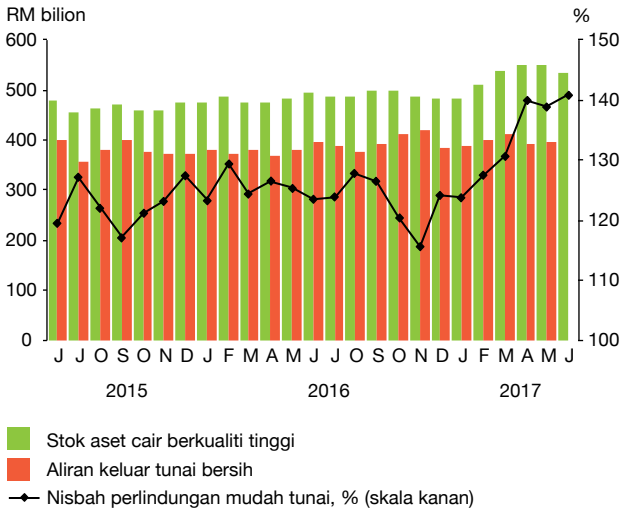

Sumber: Bank Negara Malaysia

Dalam sektor insurans dan takaful, syarikat insurans dan pengendali takaful am mencatat keuntungan operasi lebih tinggi sebanyak RM761 juta pada suku kedua (S1 2017: RM495 juta), disebabkan oleh tuntutan yang lebih rendah bagi semua perniagaan utama. Khususnya, tuntutan terhadap insurans dan takaful kebakaran berkurang sebanyak 40%. Sejajar dengan itu, nisbah tuntutan industri bertambah baik kepada 55.2% (S1 2017: 62.9%). Sebaliknya, penanggung insurans hayat dan pengendali takaful keluarga mencatat keuntungan yang lebih rendah, dengan lebihan perdapatan berbanding perbelanjaan berkurang kepada RM4.4 bilion (S1 2017: RM6.1 bilion). Hal ini sebahagian besarnya disebabkan oleh keuntungan modal bersih yang lebih rendah terutamanya daripada pemegangan ekuiti, apabila indeks FBM KLCI meningkat pada kadar yang lebih perlahan berbanding dengan suku sebelumnya.

Keadaan pendanaan domestik kekal menggalakkan dan menyokong aktiviti pembiayaan. Jumlah penempatan sistem perbankan, repo berbalik dan rizab berkanun dengan Bank Negara Malaysia yang boleh dilupuskan untuk memenuhi keperluan mudah tunai ialah RM175.7 bilion. Keadaan ini telah menyediakan penampan yang teguh terhadap aliran keluar tunai yang tidak dijangka atau kejutan mudah tunai yang teruk. Di bawah Nisbah Perlindungan Mudah Tunai (Liquidity Coverage Ratio, LCR) Basel III, LCR sistem perbankan adalah pada 141% (S1 2017: 131%), dengan semua bank melaporkan paras LCR melebihi 100% jauh melebihi keperluan minimum pengawalseliaan semasa pada 80%.

Kos deposit purata bank dan KLIBOR 3 bulan secara relatif tidak berubah, masing-masing pada 2.51% dan 3.43% (S1 2017: 2.55% dan 3.43%) pada bulan Jun 2017. Operasi dalam negeri sebahagian besarnya dibiayai oleh deposit ringgit (65% daripada jumlah pendanaan). Pertumbuhan tahunan deposit sistem perbankan menurun sedikit kepada +3% (S1 2017: +3.3%), disebabkan oleh pertumbuhan deposit individu yang lebih rendah (S2 2017: +3.9%; S1 2017: +5.7%).

Meskipun sebahagian besar daripada pendanaan bank masih dalam bentuk deposit, bank terus mempelbagaikan struktur pendanaan mereka melalui terbitan instrumen pendanaan jangka sederhana dalam ringgit dan mata wang asing. Jumlah terbitan sekuriti hutang baharu oleh sektor perbankan pada suku kedua 2017 ialah RM7.1 bilion (S1 2017: RM3.4 bilion). Hal ini seterusnya menyumbang kepada pengurangan ketidakpadanan mata wang dan tempoh matang dalam struktur pendanaan bank. Dengan mengambil kira struktur pendanaan yang lebih luas, nisbah pinjaman kepada dana[2] (loan-to-funds, LTF) ialah 83.3% (S1 2017: 82.8%) pada akhir suku kedua 2017.

Platform Pembiayaan PKS Dalam Talian: Platform setempat bagi memudahkan akses kepada pembiayaan dan bantuan berstruktur

Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad (CGC), dengan kerjasama Bank Negara Malaysia dan industri kewangan, sedang dalam proses membangunkan Platform Pembiayaan PKS Dalam Talian (Platform). Platform ini, pada mulanya dicadangkan oleh Bank untuk mengurangkan kos carian dan menambah baik akses kepada pembiayaan. Platform ini dijangka dapat menyediakan proses yang lebih mudah, cekap dan telus serta memenuhi keperluan lebih banyak PKS, melalui:

- **Platform Permohonan Dalam Talian** yang memadankan keperluan pembiayaan PKS dengan produk pembiayaan yang bersesuaian daripada pelbagai institusi dan dana untuk PKS. Platform ini akan banyak menjimatkan masa PKS[3], dengan menyediakan akses yang pantas, mudah dan serentak kepada produk melalui portal perhubungan tunggal yang dilengkapi pemprosesan dalam talian. Antara lain, pemohon PKS boleh mengemukakan dokumen pinjaman secara digital (tanpa kertas) yang boleh diakses oleh beberapa buah bank.

- Permohonan yang tidak dapat dipadankan akan dirujuk kepada **Makmal Mempertingkatkan Akses Pembiayaan** (Financial Accelerator Lab), yang menyediakan bantuan berstruktur bagi membolehkan PKS meningkatkan kelayakan mereka untuk mendapatkan pembiayaan pada masa hadapan. Hal ini boleh dilaksanakan dengan menghubungkan mereka kepada penyedia dana alternatif dan program bina upaya.

Platform ini akan dilancarkan pada suku keempat 2017. Penambahbaikan yang dirancang pada masa hadapan bagi mempertingkatkan liputan Platform ini termasuk integrasi dengan agensi lain untuk membantu penyertaan pelanggan yang lebih cekap serta menggunakan analisis psikometrik dan analisis data raya (big data analytics) untuk menyokong penilaian kredit, terutamanya bagi perniagaan yang baru dimulakan dan perniagaan kecil yang tidak mempunyai rekod prestasi kredit atau cagaran.

[2] Dana terdiri daripada deposit dan semua instrumen hutang yang diterbitkan (termasuk hutang subordinat, sijil hutang/sukuk, kertas perdagangan dan nota berstruktur).

[3] Penyelidikan Federal Reserve Bank of New York mendapati bahawa peminjam perniagaan kecil lazimnya menghabiskan masa hampir 25 jam untuk membuat kertas kerja bagi mendapatkan pinjaman bank dan berjumpa dengan pelbagai bank sepanjang proses permohonan, (September 2013): '*Fall 2013 Small Business Credit Survey*'.

Dengan Lebih 40 Institusi Kewangan dan 152 Program Khas Kerajaan, Permohonan Pembiayaan Memakan Masa yang Lama Bagi PKS

Rajah 34: Sumber Pembiayaan PKS

INSTITUSI KEWANGAN	PROGRAM-PROGRAM KERAJAAN	LAIN-LAIN
Institusi Perbankan	Skim Jaminan	Pemajakan & Pemfaktoran
Institusi Kewangan Pembangunan	Dana Kerajaan	Ar-Rahnu / Pajak Gadai
	Dana Krisis Kerajaan	Institusi Kewangan Mikro
		Modal Usaha Niaga
		Pendanaan daripada orang ramai menerusi Internet (Crowdfunding) / Pemberian pinjaman rakan-ke-rakan (P2P)

Sumber: Pelan Tindakan Bersepadu PKS 2016, Majilis Pembangunan PKS Kebangsaan

Permohonan yang Tidak Dapat Dipadankan dan Ditolak Akan Dirujuk kepada *Financial Accelerator Lab*

Rajah 35: Rujukan kepada *Financial Accelerator Lab*

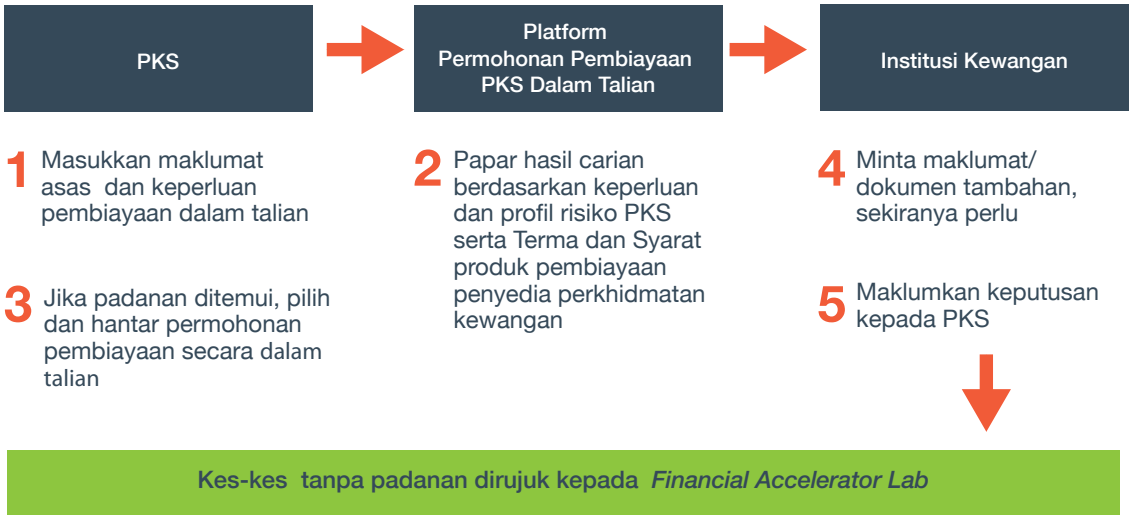

Sumber: Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad (CGC)